

EL PAÍS

QUADERN.

UN PAÍS DE PARAULES

Temps compartits

Josep Piera persegueix en el vers l'emoció feta poesia

FRANCESC CALAFAT | 18 DIC 2013 - 21:46 CET

Archivado en: Literatura catalana Literatura Comunidad Valenciana España Cultura

Josep Piera acaba de publicar *El temps trobat*, premi Alfons el Magnànim de poesia. L'aparició d'un poemari de l'escriptor de la Safor sempre és per als degustadors de la poesia un esdeveniment, per petit que pugui ser, perquè ens preguntem amb què sorprendrà aquesta vegada. Com el lector deu saber, Josep Piera s'inicià com a poeta i va ser un dels renovadors del panorama poètic en català al País Valencià. Després d'algunes fites líriques es decantà cap a la prosa, però no deixà mai la lírica. De tant en tant, ens regalava amb mostres de la seua mirada enamorada: *Maremar* (1985), *Dictats d'amor* (1991) –una recopilació dels seus versos, amb poemes nous refoses intenses d'alguns poemes–, i *En el nom de la mar* (1999). Per bé que la prosa ha centrat en gran mesura el seu períple literari, el *dring* líric sempre es troba al fons de la seua sensibilitat.

Piera persegueix en el vers l'emoció feta poesia o “la paraula / feta una música que emociona”. Si abans proclamava “un lloc i un jo fan la vida” com un carnet amb què travessar l'avenir; ara només aspira a no ser res més “que aquest deler efímer de sentir-se / ser en un temps, en un tu, en un jo, / en un cant i en un lloc, units en vida”. Una veu que s'apuntala, per tant, en l'evocació de l'instant per mitjà d'una llengua arrelada, fecundada pel temps, però esdevinguda ritme vivaç que transforma en ficció l'evocació de la vivència o del somieig. El poeta aconsegueix sovint aquest salt amb els volatins i els vaivens de les paraules, amb les iteracions i les variacions, i l'obertura de l'el·lipsi i l'efecte de la brevetat. A més, aposta per l'expressió directa –ja ho feia; ara, potser l'amplifica–, per un protagonisme més marcat de la raó narrativa, sobretot en les evocacions del passat i per unes reflexions amb aires de sentència sobre el sentit de la vida i de la mort.

Piera ha dit, més d'una vegada, que, a parer seu, el poeta té dos grans moments: la joventut, etapa del desfici vital i l'esclat, i la vellesa, període per a l'elegia, l'expressió del pes del temps i de la fragilitat de tot. *El temps trobat*, però, és moltes més coses. Com diu el títol, els poemes presents cisellen i canten allò viscut, unes vegades per ser volgut o esperat, d'altres per imperatiu de l'atzar. Hi pot haver sensació d'esgotament, mai no de renúncia i de vitalitat. Josep Piera parla des de la perspectiva del tastador assetjat pels límits i, per tant, tracta d'assaborir el gust del pinyol fins a exhaurir-lo. Es mostra àvar de les emocions escàpoles i d'allò que ja no es té o es perd, però que injecten de sentit les hores i bandegen la temptació de l'abandó. Capta la meravella de les flors i el moment del marciment per preservar-ne el perfum de les coses sentides en el record. La consciència del passat és la nostra manera de saber-nos com som i sentir-nos vius, saber-nos temps en el temps. En una lírica de l'instant no pot faltar la invitació al gaudi que “la joia et regala”. Això es veu en l'exhortació a l'amic jove, que l'acompanya en alguns poemes, “perquè el goig és ara teu”. El temps ja li farà comprendre que “les estàtues del record” es guarden “entre espines i roses”. Assistim inevitablement al contrast entre la joventut i l'edat tercera. En la joventut pot haver-hi gosadia del que s'ignora, però hi domina la voluntat de conquesta, les ànsies sense frontera, mentre que la vellesa és guiada per la subsistència, ja que se sent “sabent-se sense voler”. No és perd mai el desig i l'anhel del gaudi, però els imponderables són més rotunds. Es perden moltes coses amb els anys, però se'n guanyen d'altres, com tal vegada l'apreciació profunda de tot allò que et tatua l'experiència. Això diu més o menys l'autor quan afirma que ja no pot

cantar les foguerades sublimes de l'amor en carn viva i oferta, encara que foren dictats per a ningú; ara, en canvi, davant l'amor present, consumat i treballat pel temps, l'autor no troba paraules per a posar de relleu com el sent, el somia i el viu; és veu impotent per a escandir els plecs de l'experiència compartida.

La poesia de Piera ara més que mai converteix la memòria i les coses concretes i immediates en matèria íntima. Així, en la primera part reflexions, llocs, ciutats i personatges ens transporten per les diverses ribes de la Mediterrània. Apartat on segurament es localitzen una part dels poemes reeixits. A continuació, fem un salt cap enrere i visitem les vivències de la infantesa i personatges de Beniopa, un poble avui inexistent, i de la joventut, marcada per cançons emblemàtiques de l'època. Ara, els ocis, els somnis d'amor i de llibertat i les ganes de menjar-se el món s'amenitzen amb passatges d'Adamo, Domenico Modugno, Françoise Hardy i Serrat, entre altres. Tanquen pràcticament el llibre els poemes dedicats a l'espai vital de l'autor, la Drova, i canten el goig efímer de la quotidianitat, els canvis cíclics de la natura, el viure arrelat a la natura i a una cultura determinada. També és inevitable que denuncie que aquest món, pervivència d'una manera de viure antiga, segons Piera, reula a la velocitat de la inconsciència i en fa una elegia perquè la identitat i el valor d'un paisatge, d'una geografia i d'una cultura es dissolen irremissiblement sovint sota la vigilància i l'aquiescència de les autoritats competents.

Segurament aquest llibre no estarà entre els més valorats de Josep Piera, però hi trobarem moments afortunats, la sensibilitat afuada, el verb i el vers destre de l'autor, juntament amb temes que sempre fan vibrar el lector.

Piera ara més que mai converteix la memòria i les coses concretes i immediates en matèria íntima